

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoju mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpoń ty.

Z'njebjes mana,
Njeh čl khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew čel
F.

Šserbske njeđželske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihcizšczerńi w Budyščinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 pj. dostacž.

Šswjedžen šwjateje Trojizny.

Romšl. 11, 33—36.

Dženka je, kaž bychmy w běhu zyrkwineho lěta š wyšokich horow rócnych čašow pšichšedšchi hišcže ras na šwjedžeńškej wyšokosći pošastali, přjedny hač do plódnjeje runiny njeđželskich dnjom, klž rěkaju „po šwjatej Trojizny“ dele a dale krocžimy. Š čimž šu hody, jutry a šwjatki naš ša šobu požohnowale, to čže tutón šwjedžen kaž we šebi wopšchimnyč a jako jene nam pšched dušchu štajicž. Pšched tož w tšjoch rěkach šo našche šbože žórli a je tola jenož jene šbože, w tšjoch artiklach našcha wěra šteji a je tola jenož jena wěra. Šako Wótž a Šsyn a Šswjaty Duch je šo tón jedyn Bóh našcheho šboža šjewil, do kotrehož wěrimy.

Wulku prózu šu nałožili, potajništw šwjateje Trojizny wušlědžicž, š najmjeńšcha je šberanjom wšchelakich pšchirunanjow a podobnosćow š naturškeho žiwjenja trochu wujaknicž. Šterje pak mohł š ruku wučerpacž morjo hač š rošomom dowušlědžicž hlubokosć bójštw. Njebješa a njebješow njebješa njemóža jeho wopšchijecž; mjele mjenje našche čašnosći a rumnosći podčizšnjene myšle. Ale je dha to trjeba? Wotwišuje našcha šbóžnosć junu a našch měr nětko wot teho, hač šo nam poradži, Boha dopóšnacž abo niz?

Na to šměmy wotmolwicž: „Ně“. Někotrežkuli džěcžo njewě, kažke ma jeho nan wulke šašlužby na šwěcže abo šelko mjele ma prajicž mješ ludžimi, a je wšchaf w lubosći

šwojeho nana šbožowne, tak šbožowne, kaž móže jenož džěcžo bycž. Tak tež na tym ležane njeye, šo š hlowny wěšch, šchto a kažki Bóh je, derje pak na tym, hač se šwojej žylkej wutrobu na nim wišafšch a jeho huady šo troschtujesčch a na jeho šlowo a šlubjenje šo šałožujesčch.

Duž pak tola na tamne praschenje tež škluscha jene „Šaj“. Njeye našch šnjes a Šbóžnik šam prajil: To je to wěcžne žiwjenje, šo bychmy woni tebe, Wótče, šo ty šam prawy Bóh šy a kotrehož šy pššlak, Šesom šhryšta pššnali? Šak pak to? Šak šo to štanje, šo by pššnal šwojeho Boha, kažkiž šo nam je šjewil, pššnal tak, šo mohł wutrobu š njemu mēcž a w jeho lubosći wotpočžowacž?

Pšytaj najpřjedny Šesuška! Čžežko njeye, jeho namafacž, temu, klž je šam se šobu do šuda šchol a pšchitny počal hlódný a lacžny bycž po prawdosći. Šeho štopy šu hluboko šačizšcžane do tuteje našcheje šemje, po kotrežž je wón šhodžil džělomny našcheho čžěla a našcheje šrwě. Šeho hlóž šo škššecž dawa pšched našchimaj wušchomaj, wšchirlich š šebi pšchepošchujšo. Šeho šchizž je pomyšchenny pšched našchimaj woczomaj, šnamjo, w kotrymž je našche dobncže. A pšchi wšchěm wulkim šrudžazym wotpadže šu tola tež w našchich dnjach wšchudže šwěrne dušche, klž čže napominaja: Šój šobu, ja čžu čži jeho pošafacž. Šsy-li pak š njemu pšchišchol, dha šy hizom na pucžu š Wótčej. Ša šym, wón praji, tón pucž a ta wěrnosć a to žiwjenje; ništo njepšchidže š Wótčej, šhiba pšchese mnje. Šchtož bjes njeho wot šwojeho njebješkeho Wótža wěšch a šhonišch, šu kaž jenotliwe prubi, kaž džě je tajlich žylky šwět a tež

twoje živjenje polne, ale blónzo kame, wohrěwaze a roš-
kwětlaze blónzo jeho wótzowsteje šmilnošće a šwěrnosće
czy haŕle šhadža w Šhrystušbu, so šo jej jako džěčo s do-
wěrjenjom a s pošluchnošču poruczišch. A šy-li tať
daloko, dha tež móžesh hižom šam se šbóžneho šnutštom-
neho šhonjenja wobšwědczič: My šmy džěczazeho Duča
doštali, teho Šswjateho Duča, kiž je šwoje hnady-
polne džělo we mni šapoczal a budže tošame tež došonjecz,
šo junu s wotkrytym woblicjom wobladam, šchtož nětko
hiščće po kruču pošnamam.

D kajka hlubokošč bohastwa a mudroščće a wědo-
mnoščće Božej! Wot njeho a psches njeho a we nim šu
wšchitke wěžy. Šemu budž čješć do wěcznoščće!

Šamjeń.

Z. w Khw.

Wěra do šwjateje Trojizy.

Dr. Marczin Luther.

Do Boha Wótza wěrimy,
Kiž je njebo, semju štworil;
My jeho lube džěči šmy,
Se kaž Wóczez š nam šo horil;
Wón nam wšchědnje žiwnoščć dawa,
Čžělo, dušchu wobarnuje;
Šchlitowacz naš nješastawa,
Dyščnoščć, horjo wotdžeržuje;
Naš šastarawšchi, šwarnujo
Wón w šwojej mozy džerži wšcho.

Do Šesom Šhryšta wěrimy,
Šeho Ššyna, našchob' Šnješa;
Wón Wóh je, s Wótza šłodženy,
Mjes nimaj nej rošdžěl, mješa;
Š knježny Marje w Božej nozy
Šu wón čžlowjeť narodženy
Ššhes šwjateho Duča mozy;
Šoto m na šchiz pošhšeny,
Wón ša naš wumrje; wot šmjercže
Pať s mozu Božej štaněť je.

Do šwjatoh' Duča wěrimy,
Š Wótzom, Ššynom jene bójštw;
Wón se žele nam, naš troščtužy,
Dary s njebja jako šwójštw;
Ššhesć anštw wón w kóždym kraju
Š jenej myšli šhromadžuje,
Šdžez šo hrěchi wodawaju;
Čžěla wón nam šwožituje,
Šdnyž wita po wšchěm hubjenštw;
Naš junu wěczne živjenje.

Šamjeń.

F.

S krótka wuprajena wěra.

Šlób: Ša s njebieš dele pošhšadžam —

Do Boha Wótza wěrimy,
Ššhes Šhryšta jeho džěči šmy;
Wón štwori, šdžerži, wotži naš
A šastara wšchěch kóždy čžaf.

Do Šesom Šhryšta wěrimy,
Wón, Wóh a čžlowjeť rodženy,
Še ša naš wumrjeť na šchizju,
Naš wotantnyť puč š živjenju.

Do Šswjatoh' Duča wěrimy
A jeho Boži tempel šmy;
Wón s Wótza, Ššyna wuřhadža,
Našch troščtat je, naš wuřwječza.

F.

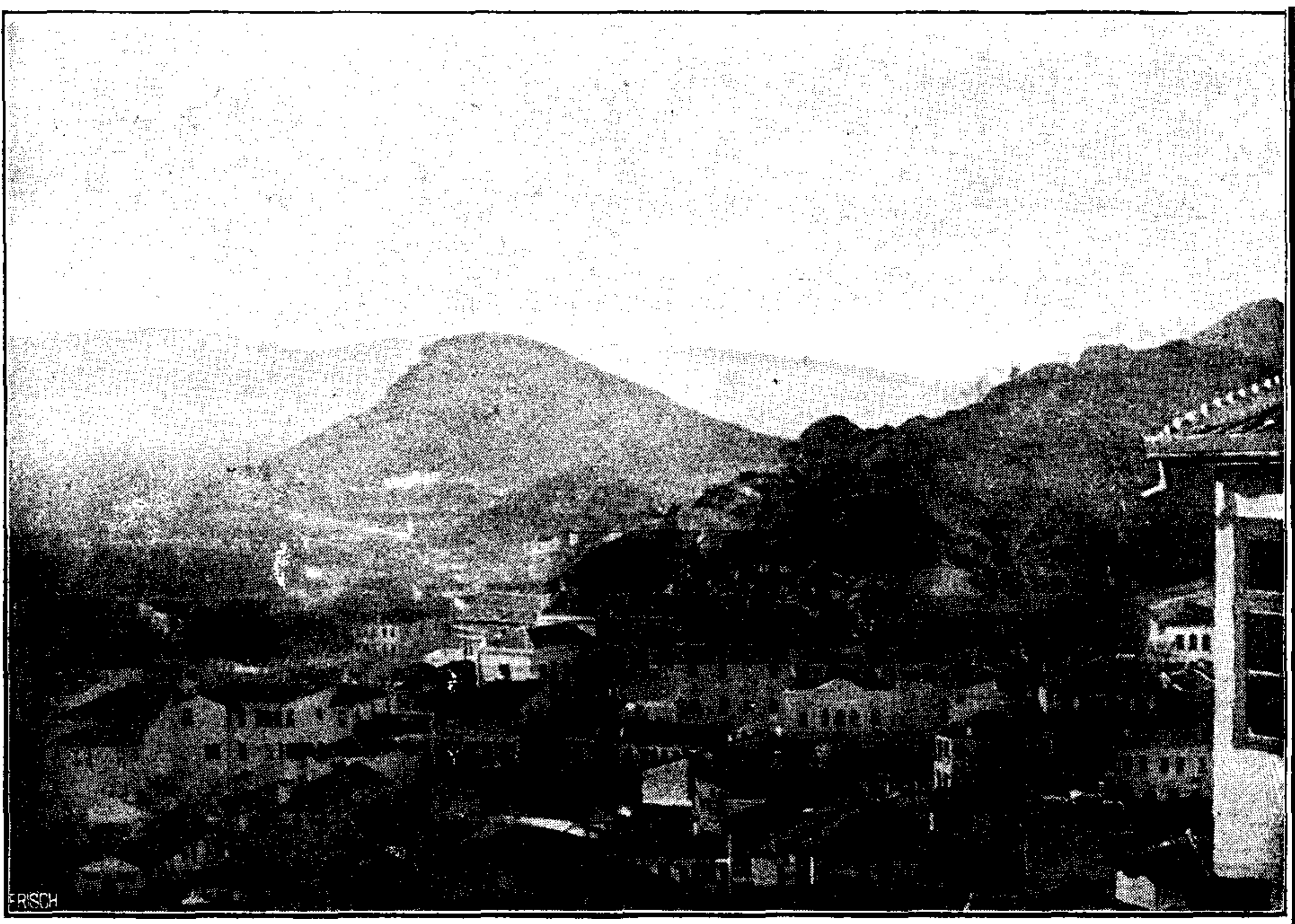
Njewuřlědžomna wučžba.

Wučžba wo šwjatej Trojizy je ša naš čžlowjeťow potajništw,
t. r. našch rošom ju wopšchijecz njemóže. Duž nětotsi njewěrni
praja: Šchtož njewopšchijam, wěrnó njeje a tehodla tež njewěrju.
Tola čžlowjeť je šebi šam hudancžto a šo ani šebje šameho wo-
pšchijecz njemóže; kať čžyť wón Boha wopšchijecz, kotrehož
njejbo a wšchěch njebjow njebješa wobjecz nješamóža! W tymle
nastupanju mamy wo šwjatym Augustinu rjanu legendu
abo praju. Šonšamy raš, wo wučžbje šwjateje Trojizy měn-
šlowawšchi, po móřškim brjošy džěšče. Duž wón hólčžeza wu-
hlada, kotryž s jenej šchšorpatu móřšku wodu do mateje jamki
čžerpacše. Šchto čžješch ty čžinič? šo Augustin woprašča. Ša
čžy morjo do mojeje jamy pjelnicz, bě wotmolwjenje. D ty
blasne džěčo, džěšče Augustin, kať šamóžesh ty wulke, nješšončžne
morjo do šwojeje mólcžžej jamki wučžerpacz?! Na to šo šon
hólčžez do jandžela pschekrašni. Šchto je wjetšchi blasnik, ja abo
ty, kiž ty měnišch, šo šamóžesh nješšončžneho Boha do šwojeho
mateho rošomežža šapšchijecz? — Š tym šo jandžel šhubi. F.

Evangelion mjes Ššlowjanami.

„Ššlužžez šebi jedyn druhemu s tym
darom, kotryž kóždy doštal je.“

Džělacžerjom pyta Wóh do šwojeje winizy, ša kóždeho ma
wón džělo, kóždemu je wón tež do džěla mozy dať. Šnajeshch ty
šwoje džělo a próžujeshch šo w nim? Našch šerbški lud ma
šhwalbu ššchěščžijanskeje myšle. Šdy by tola tuta šhwalba pschžez

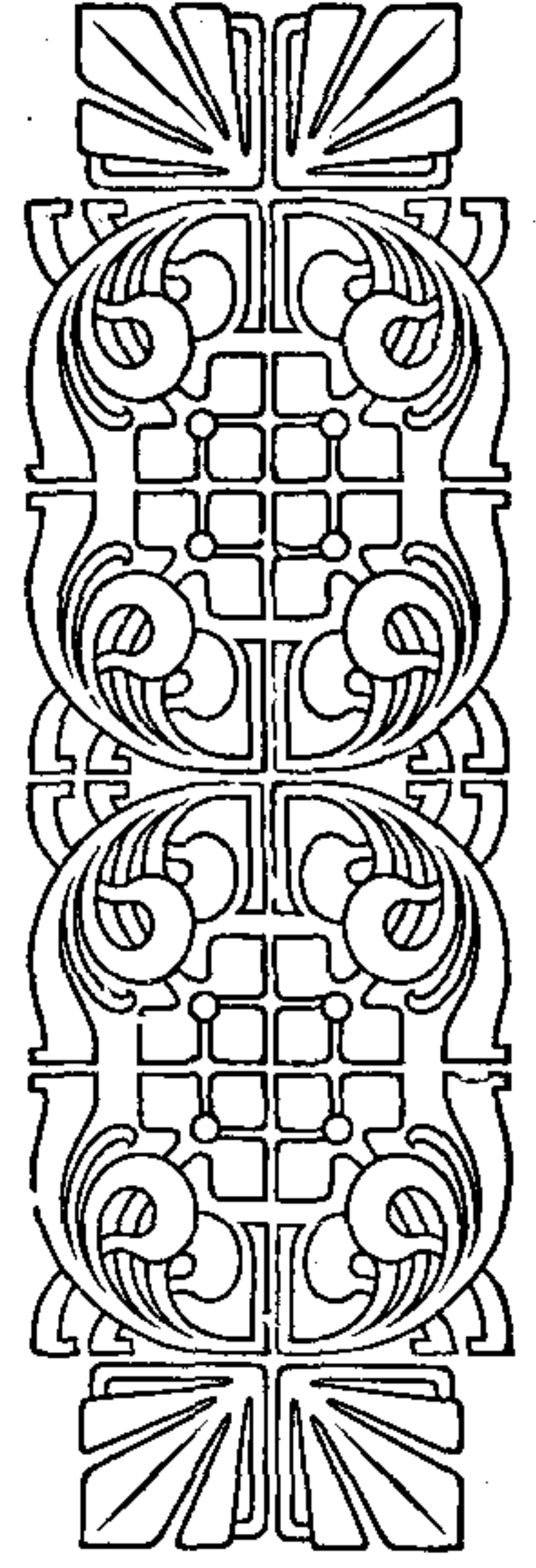
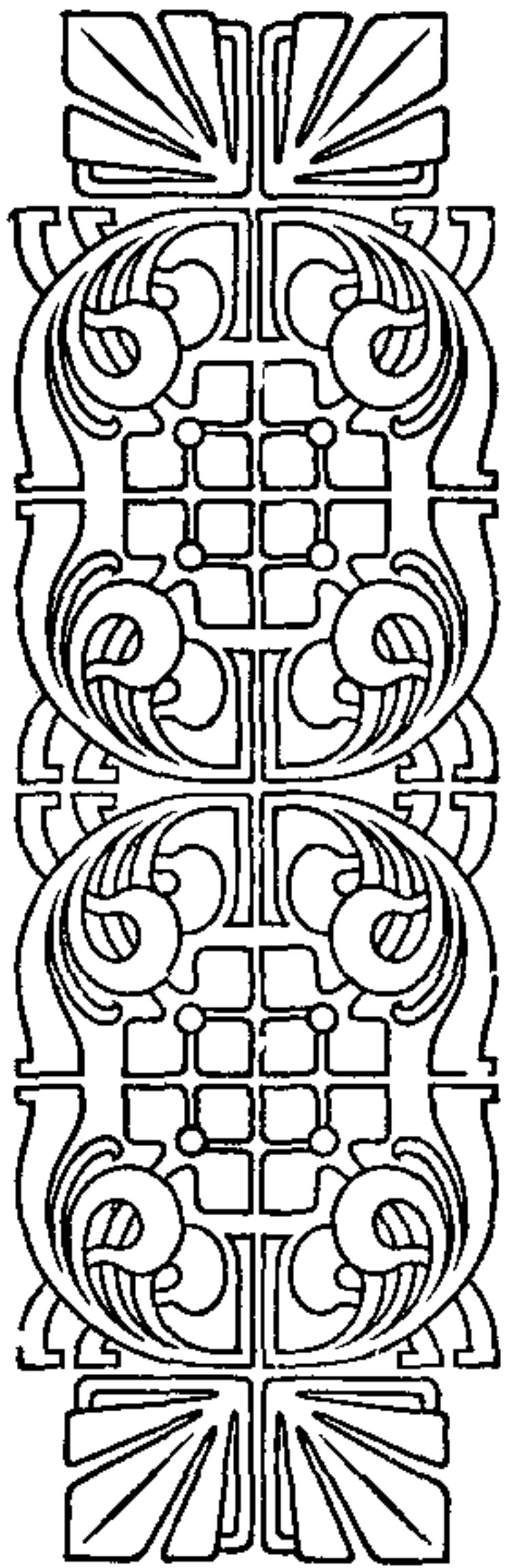
Město Ššlowdim abo Ššilippopol.

šafšlužena byťa! Nječch pať wona naš napomina, šo šychmy
wšchitke šwoje mozy do Šnješoweje šlužby štajili. Ty džělašch
hižom ša njeho, ty dawashch pilnje ša jeho kralesťwo. Derje tať,
čžy to tež dale. Ale pošhadaj, hačž njeby Wóh ša tebe wššebite

dželo mět! Twoja šerbška rěč czi pucž polaže, pschetož našcha rěč je šlowjanska a taže nam hladacž na šlowjanske narody, kotrež s wjetšcha to žohnowanje njesnaju, kotrež my ewangelszy w Božim šlowje mamy. Pokažmy jim šwětlo, kotrež šo nam šwęczi. Pósnajmy jich, šo bychmy jim w šchesczijanškej lubosczi pomhali. —

We šlědowaznych nastawkach je šapizane, kaš wjele ewangelskeho žiwjenja šo mjes Šslowjanami namafa. Šapoczeli šmy wot

š. dr. Šurnadžejew, kiž je šo nětko do šlowneho měšta Šofije pschěydlit, na jeho měšto pak je šupit knjes šaraš Žakow, tež pilny a žohnowaný předač. Šdyž je Šolhaška na Šalkanje tajku wulku móž dostała, dha je to s džěla plód ewangelskeho ducha mjes ludom. Ššchaš je šamo šolhaška šralowa ewangelska a je nětke lěta jako šmilna šotra we Šubinje šhorých hladala. We šlownym měšcze Šofiji je tež ewangelska žyrkej, kotruž je přjedawšchi wješch Šlexander daš natwaricž. Šutu žyrkwicžku

Čzopke šupjele Šanki pola Šofije.

pošodnja a tudy najprijedy narody wopomnjeli, kotrež pod grichiško-katholškim duchom šteja, potom te, kotrež šu s romško-katholškim abo ewangelskim duchom napjelnjene. Šón Šnjes žohnuj to džělo, šo bychy plody wěry a luboscze s njeho narostke.

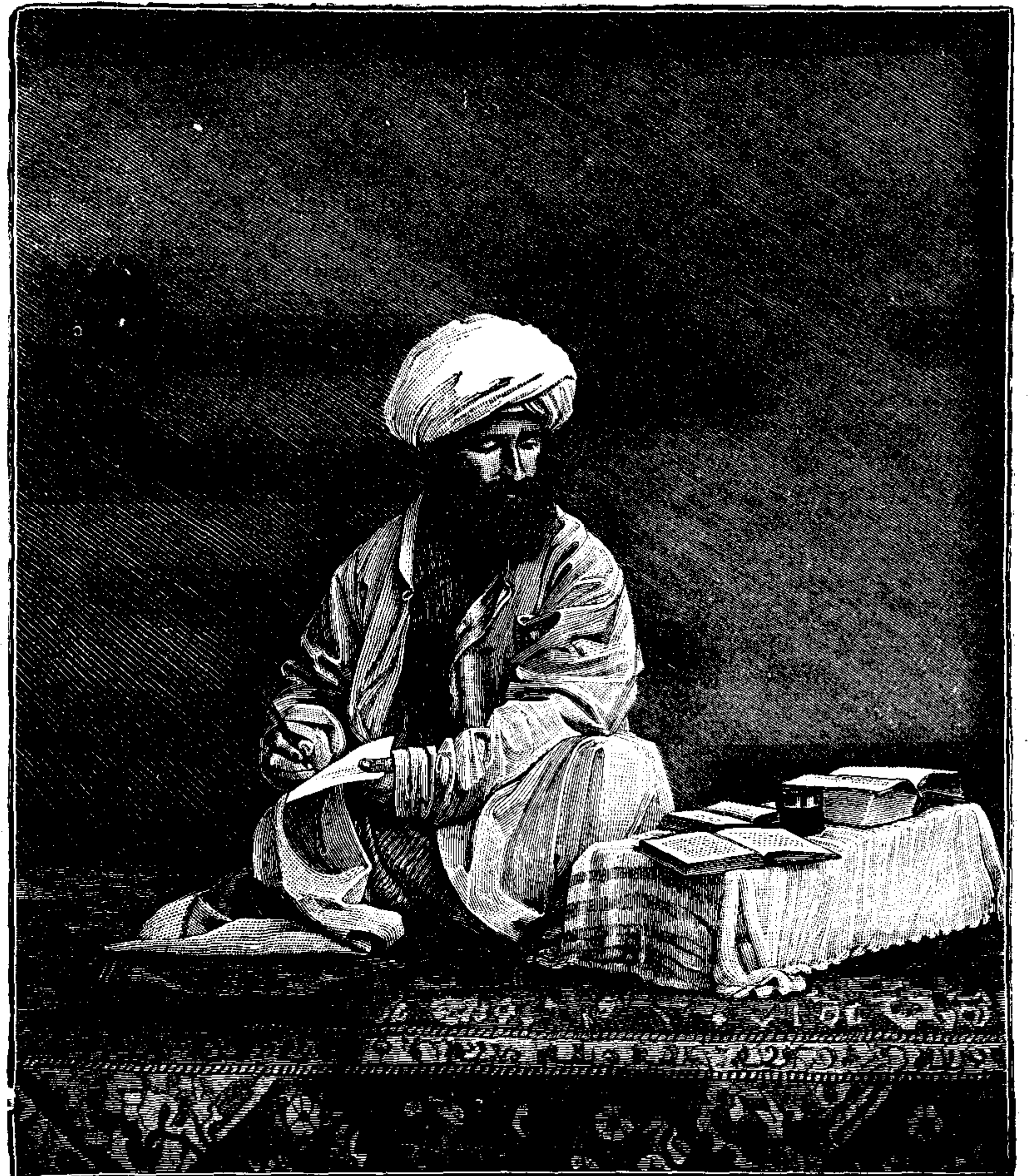
je šolhaški štat nēmško-ewangelskej wošadže darik, kotraž je pruškej krajnej žyrkwi pschisamknjena. Wošada ma 310 dušchow. W šliškosczji tuteho měšta šu šupjele Šanki, kotrež šu na druhim wobrašu widžecž.

1. Šwangelion w Šolhaškej.

Šolhaški narod bydli na Šalkanje wot rěki dunaje hačž k ägäišfemu morju a wot čzorneho morja hačž k albanskim horam a pod měšto Ššokun (Šaloniki). Šchesczijanštvo dosta wón psched wjazy dyžli 1000 lětami po wučžbje Šyrilla a Šethodija, ale to šo hušto došcž jeno po šwonkownym šta. Šnata bajka praji, kaš šolhaški lud nowu wučžbu šefna. Šich šóšhanski šral natwari šebi krašny hród a šo by jón s wobrašami wupyšchit, škafa šebi wot grichiškeho šhěžora s Šonštantinopela molerjow. Šuczi namolwachu wulki wobraš šudneho dnja. Šral šo nastrowžany woprašcha, šchto ma tutón wobraš na šebi, a hdyž jemu to wuklawowachu, wobroczi šo se šwojim žyšym ludom ke šchesczijanštowu. Šratraj Šyrill a Šethod rošwucžowaschtaj lud a roššchěrjeschtaj šchesczijanštvo tež mjes druhimi Šslowjanami, wošebje w Čžěškej a na Šorawje.

Šo šwojim wobroczenju ke šchesczijanštowu dozpi šolhaški narod wulku móž; šhěžor Šymeon wofnježi žyly Šalkan. Ale jako Šurkojo šo do tamnych štronow walachu, šhubi narod šwobodu a šdychowasche na 600 lět pod šurkowskim knjejštwom. Šakle w našchich dnjach šu žusu kwaklu dowottšchajli.

Šwangelške džělo nasta mjes Šolharami w šecze 1858 še šrony amerikanškeho mižionškeho towarštwu „American Board“ a „Šethodištiškeho mižionškeho towarštwu“. Šwopředka mējachu ewangelszy jara čžěžke žiwjenje, nětko pak je šo wšchitko k šěpschemu wobroczišo. Šwangelšzy maju pošnu šwobodu, šwoju wěru we šlowje a pišmje roššchěrjecž, kóždy, kiž chze, móže do ewangelskeje wěry šastupicž. Džělo tuteje žyrkwe ma šwoje šrijedžišchězo w měšcze Šhilippopelu, t. j. Šilipowe měšto, abo s jeho šolhaškim mjenom Šlowdin. Wošebny a pilny předač tamneje wošadhy běšche

Šan Šwetarawiam, pschetožuje bibliju.

Šwangelšzy Šolharojo maja šwoje nabožne šopjena, kotrež šu: tyženik „Šorniza“, kotraž hižom 33 lět wuklawadža, mějacz-

nik „Chriſtianſki ſwět“, 29. lětnik, a čaſopis pschecziwo alkoholej pod mjenom „Bſdržatel“ (= njeprizny). Sa mko-
džinu ſo wudawa „Mladežki Běſtitel“ (= wjednik mko-
džiny). Hacz dotal je ſo w bolhaſkim narodu wjazy hacž 60 000
biblijow a wjazy hacž 100 000 nowych ſakonjow pschedawało.

Tež w ſchulſkim nastupanju ewangeliſzy Bolharojo jara do-
prědka kročeja. Woni maju wučenu ſchulu ja pschihadžaznych
duchownych w Konſtantinopelu a Esamakowje, wyſchſchu ſchulu
ja holzy w Esamakowje, Loweži a Monastiru atd. Runje psches
ſwoje ſchule ſu ewangeliſzy wjele ſa ſwój lud a kraj dokonjeli.

Schtož licžby nastupa, dha je ewang. Bolharow 5900 (nimo
džeczi), ewang. zyrkwjow a zyrkwiczkow 87, duchownych a předa-
rjow 56, ſchulſkich džeczi 922. W lěče 1911 wotměwajſche ſwjast
bolhaſkich ewangeliſkich młodženzow přenju krajnu ſhromadžinu,
na kotruž ſo 75 wotpóſtlaných ſeńdže. To wſchitko ſo ſda mało
bjež, ale wono je dobry ſapoczatk a podložk pschichodneho
wojženja.

Hakle wot lěta 1877 je Bolhaſka ſama ſ knjeſom a je wjele
njeměra čerpiła, přjedy hacž je wěſtu wobſtajnoſež dobyła. So
pač je tač daloko pschichlo, k temu je wjele pomhało ewangeliſke
hibanje, kotrež ſo tam namaka. Dobry ſnajer tamnych wobſtej-
noſežow praji: „Kač bychmy móhli ſo nadžijecž, ſo mała Bolhaſ-
ka 100 000 ſajatyh Turkow ſmėje? A wona je jich mēla. Tajta
krutoſež pschińdže ſ ewangeliſkeho ducha.“ We wójnikim čaſu
je ſo ſ předowanjom a ſ rosdawanjom piſnow wjele dželało.
Runje ſarač Schachweled piſche: „We ewangeliſkich woſadach bu
měžazy dołho kóždy wječzor wutrobnje k Bohu wolane. Luboſnje
ſo pschihadowajſche, kač ſo we wobemaj ewangeliſkimaj zyrkwjo-
maj w Sofiji wěrjazy ſhromadžowachu, ſo bychu ſo Božeho ſłowa
mozowali. Młodžina pschińdže we wojeriſkej draſeže a modleiſche
ſo. Ewangeliſzy a prawoſlawni poſluchachu pobožnje, jačo jim
ſwoje naſhonjenja a čerpijenja w armeniſkim njeměrje po-
wjedach.“

W Bolhaſkej je tež přjedžishežo ewangeliſazije mjes Tur-
kanti. Nan Awetaraniom, kiž na čole tuteho džela ſteji, je
rodženy Turka ſ Maleje Aſiſkeje. Wón běſche přjedy muha-
medanſti duchowny, je pač psches miſionarow Jeſuſa poſnal a
ſo k njemu wobrocžil. We ſwojim dalſhim žiwjenju je jara
daloko po raiſchich krajach čahał a ja Jeſuſa ſwědežil. Tutón
muž je tež dlějšchi čaſ w Němſkej pobyl a tudy pscheczelow ſa
wobroczenje Muhamedanow dobył, kotřiž ſo we ſwjastu „Němſki
miſion w raiſchich krajach“ ſjednocza. Dokelž běſche w Tur-
kowskej k ſmjereži ſažudženy dla ſwojeho wobroczenja ke ſche-
ſežijaniſtwu, ſažydlu ſo wón w Bolhaſkej, tež do mēſta Plowdiwa,
ſo by wot tam ewangeliſku wěru mjes Turkanti roſſchěrjał. Awe-
taraniom wſchał njeje po narodže Bolhač, ale na jeho pschi-
kladže widžimy, ſo je ſwoboda wěry, kotraž w Bolhaſkej knježi,
niž jeno jeho ludej k wužitkej, ale tež druhim!

Nječ Bolhaſka jačo pschewinjerkta falſchneho profety tež
puč runa čiſtemu ewangeliju. Pschecze a žadanje Božich džeczi
je, ſo by w tamnych ſtronach, hdžež je ſwjaty Pawoł wučil,
hdžež je Khrjoſtomos kraſne ſłoto Božeho ſłowa poſaſowal,
hdžež je přeni ſchescžijaniſki khezor Konſtantin ſwoju wěru wu-
ſnal, ſo by tam ſažo Boži Duch pscheshol po mrtwych polach
a nowe žiwjenje ſbudžil. (Pschichodnje dale.)

Wutroba ſ pschinarodženja.

Pschińdže njeměra ſ roſoma abo ſ wutrobny? Guſto ſo praji,
ſo wona ſ roſoma pschińdže. Džeczatka, kotrychž roſom hiſchče
njeje žyle wotwrijeny, móža wěricž a mudri mužojo ſ jaſnym
roſomom njemōža wěricž. A Pawoł ſam praji: „Niž wjele mu-

drych po čěle, niž wjele móžnych, niž wjele knjeſkich je powoſanych.“
1 Kor. 1, 26. Ale na druhim bohu je tola wěſte, ſo ſo mudri
tač derje mjes wěrjazy mi kač mjes njewěrjazy mi namajaja. Teho-
runja tež džeczi wſchitke njewěrja.

Běſche pjeczłětna holčka, ta bē wot naroda ſem w ſche-
ſežijaniſkej ſwójbje živa. Nan a macž ſtejeſchtaſ we wjeſkelej wěry,
te ſarſche džeczi tež. Namo a wječzor bē ſhromadne natwarjo-
wanje wſchitkich domjaznych ſ biblije. Do jědže a po jědži ſo
pačerje ſpěwachu, njedžela ſo ſdobnje ſwjeczeſche. Mała daſche
ſebi ſama rad bibliſke ſtawiſny powjedacž a bibliſke wobraſy ſebi
poſaſowacž. Drusy, kiž pschihadžachu, bēchu ſ wobydlerjemi teho
doma wot přědka ſem jeneje myſle we wězach wěry, abo je-li
bēchu hinał ſmyſleni, dha to pschi ſebi ſchowachu. A tola tuta
holčiza raſ na macž wrěſny: „Ach, to wo lubym Bohu je
hlupoſež, teho hiſchče nihto widžil njeje!“ Kač pschińdže to
džecžo k tajkej rěči, ſlyſchalo jeje žyle wěſeže wot nikoho njebē,
ta pschińdže žyle ſ njeje ſameje. Ale kač bē wona we nej
naſtala?

Runje tehdy běſche ſo holčka do kłóſchčenja podala. Hdž
buchu hdy zokorowe plazki wudželowane, njemōžachu te druge
džeczi ſwoje psched nej doſež wuthowacž. To ji nětko prawje
njebēſche, ſo dyrbało žane wóčžo bjež, kiž wſchitko widži. To
njeſmēdžesche bjež, duž tamna ſta rěč: „To wo lubym Bohu
je hlupoſež.“

A je pola wotroſeženych a wyſokowučženych hinał? Tu ſu
ludzo, kiž mēnja, ſo na ſačožku ſwojich pschepytowanjom a ſwojeho
roſkwětlenja wyſche džecžazeje wěry do žiweho Boha ſteja.
Schtož ſwjate piſmo praji, to ſu jim blady. Woni nochzedža
ničo wjedzič wo luboſeži a hnadže Božej.

Schto je? woni maju tola tež ſwoju wěru, mjenujzy pschi-
wěru. Woni wěrja do teho, ſchtož ſu wopravdže bajki a blady:
do ſcherjenjom, do ſjewjenja duchow. Sič roſom to njeje, kiž je
wěru ſačžiſnył, ale hordoež jich naturſkeje wutrobny, kiž rěči:
„Ja nochžu wot žaneho hnadneho knjeſa nade mnu wotwiſowacž.“

Zyrkwiny wótž Auguſtinuſ we ſwojich wuſnacžach powjeda,
doniž njeje ſwoje ſke žadoſeže puſchčicž chžyl, je tež pschezo ſažo
te lěpſche poſnacža ſwojeho roſoma wo prawdže ſchescžijaniſkeje
wěry wot ſo poſaſowal. Jačo pač bē ſo naſtróžal psched komo-
rami a njepóžčiwoežju a ſ hroſnoſežu psched hrěchami čěkafſche,
padže hnadže Božej we Khrjſtuſu wěrjo do rukow. Sta wola bē
ſlamana, nětk tež žly čłowjek ſ wjeſelom ſežehowajſche.

Pytnjeſch něhdže na ſwojim džeſežu, kiž ſo ſ zuſby dom
wróčza, ſo je njewjeſke k Božemu ſłowu a wo ſchescžijaniſkich
nutroſežach kač ſ wyſoka dele rěči, dha ſo ſwěru wobhoit, hacž
ſo jeho w poſplenim čaſu w ſtym towaſtweje njeje wſchelake pschim-
nył, čehož dla ma ſamſyl, Bohu ſ pučža hič a psched jeho
wohenjomym wóčžom čěkacž. Se temu tač, dha budže ſ jeho wěru
jenož potom hinał, hdyž ſo jeho ſta wola we nim ſlamje, a hdyž
dyrbało ſo tež pod horkimi ſylſami ſtač. Myſlu ſebi, jačo tón
ſhubjenny ſyn ſ hordej a lóžkej myſlu do zuſby čehnjefſche, je tež
njewěrjazy byl, ale jačo bu pschi ſlódžisnach psches žaloſež a nuſu
roſlamany a do ſo džeſche, bē wěra ſažo tu.

-Njebudž njewěrjazy, ale budž wěrjazy!

„Bombaj Bób“ njeje jenož pola knjeſow
duchownych, ale je tež we wſchěch psche-
dawarnjach „Serb. Nowin“ na wſach
a w Budyſchinje doſtač. Na ſchtwórcž-
lěta płacži wón 40 pj., jenotliwe čžiſta
ſo ſa 4 pj. pschedawaju.